



# Efter våldet

Barns rätt till delaktighet, lek och  
utveckling i skyddat boende

Henrietta Lysén, Rädda Barnen  
Åsa Lundström Mattsson, Stiftelsen Allmänna  
Barnhuset



# Bakgrund till projektet

- I hälften av landets kommuner finns minst ett skyddat boende.
- Under perioden från den 31 juli 2018 till och med 1 augusti 2019 bodde cirka 6500 vuxna och 6200 barn minst en natt på de skyddade boendena.
- I SOU 2017:112 föreslogs åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i skyddat boende tillsammans med vårdnadshavare.

*(Kartläggning av skyddade boenden i Sverige, Socialstyrelsen 2020).*

## Projektets övergripande syfte

Efter våldet syftar till att säkerhetsställa barns rätt till skydd, delaktighet och stöd under vistelse i skyddat boende.



# Målgrupper

1. Barn som bor i, eller nyligen har bott i skyddade boenden.
2. Profession som möter barn i skyddade boenden;  
boendepersonal,  
socialsekreterare, BUP.
3. Beslutsfattare och politiker samt till viss del allmänheten.

# Projektets metod: Arbetsmodellen Pusslet

**Pusslets ramverk: Allmän kunskap om våld**

**Bottenplatta:** Barnkonventionens artiklar: 3, 12, 19, 24 och 31

## **Pusselbit: Traumamedveten omsorg**

Utbildning samt handledning i traumamedveten omsorg till boendepersonal



## **Pusselbit: Barncentrerad samverkan**

Utveckla, testa och utvärdera samverkansmodell mellan boende, socialtjänst och BUP där barnet är i fokus. (Endast i Stockholm)



## **Pusselbit: Våldsmedveten handläggning**

Utbildning till Socialtjänsten för att öka kompetens, förståelse och säkerheten vid handläggning av ärenden där skyddsbehov finns



## **Pusselbit: Information & delaktighet**

Utbildning i BRA-samtal för boendepersonal. Barnet får information så att den förstår sin nya kontext, känner till sina rättigheter, vilket stöd som finns, samt har en trygg plats där det kan göra sin röst hörd och bli förstådd av vuxna.



## **Pusselbit: Lek och aktivitet**

Verksamheten Pusselbiten. Genomförs i samarbete med lokalföreningarna på orterna



# Pusselbit Information & delaktighet

*Barnet har rätt att säga hur det vill ha det. Vuxna ska lyssna på barn. (Artikel 12).*



<https://www.youtube.com/watch?v=j5egjqsQMqU>




# BRA-samtal i skyddat boende

---

Varför behöver vi en modell för att prata med barn som kommer till ett skyddat boende med sin mamma?







”Med farlig pappa och en mamma som nedbruten av det våld som han utsätter henne för, är det som om barnet får försöka klara allt själv. Som att parera pappas humör, försöka göra sig så liten, tyst och osynlig som det bara går, gå emellan eller på andra sätt försöka avleda honom när han slår henne. Som att hantera skräcken för mamma ska bli dödad, försöka få henne att förstå att han måste bort. Och som att leva med våldet, hoten och kränkningarna som riktas mot en själv. Våldet fortsätter att påverka hela ens vardag. Samtidigt finns det vuxna som vet vad man har varit med om, men som ändå inte pratar om det. Hur ska man som barn förstå och tolka det?”

(Min tur att berätta. Barns röster om att leva med våld. En rapport från BRIS och Sveriges stadsmissioner. s. 27)



## BRA-samtal är utformade för att vara...

- Ett stöd till personal i hur de kan gå tillväga när de ska prata med barn om deras behov av information och stöd.
- En möjlighet för barn att få hjälp att uttrycka sina behov av information och stöd.

Prata med – inte om!

Rätten för barn att  
formulera sina egna  
frågor och behov



# Målsättning med BRA-samtal

Här och nu– att öka barnets  
delaktighet och  
handlingsutrymme i sitt eget liv

På lång sikt– att stärka barnets  
utveckling och förebygga fysisk  
och psykisk ohälsa



# Hej!

BRA-samtal är för dig som är under 18 år och kommer till ett skyddat boende med din mamma.

I ett BRA-samtal får du möjlighet att prata med någon utanför familjen om dina frågor och hur du mår och har det.

## BRA-samtal är till för att

- Du ska få information och svar på dina frågor
- Du ska kunna få den hjälp du behöver
- Vuxna ska lyssna på dig

**Du har rätt att få information och stöd!**

## Tips från andra barn och unga

"Gå inte och bär på något dåligt"

"Känn inte någon skuld"

"Du ska veta att det finns någon som också känner som du!"

"Våga ha hopp!"

"Ha någon att prata med!"

"Tveka inte att skaffa hjälp."

"Du ska ha kul!"

"Träffa dem som möter din mamma och pappa och få information."

"Tyck inte att det är pinsamt."

"Var din egen vän."

## Hur funkar det?

Först får du lite mer information om BRA-samtal, så att du kan bestämma själv om det är något du vill. Sen fortsätter samtalen - det kan bli ett eller flera.

Du bestämmer vad du vill prata om, och om du vill ha med någon på samtalen!

## Vill du veta mer?

Din kontaktperson här är:

Namn:

.....

Telefon:

.....

.....

Känner du till  
dina rättigheter?



## BRA - Barns rätt som anhöriga

### Rätt till information

Du har rätt att ställa dina frågor. Du har rätt att få information om det som påverkar dig.

### Rätt till råd och stöd

Du har rätt att få hjälp om du behöver. Det kan vara att prata med någon, få information på nätet och att veta att det finns andra som är i samma situation.

### Rätt att må bra

Du har rätt att må bra och känna dig trygg. Det är inte ditt ansvar att lösa problem som kan finnas i din familj.

### Rätt till skola, fritid och vila

Du har rätt att fokusera på skolan och dina läxor. Du har rätt att träffa vänner och göra saker som du tycker är kul, eller bara ta det lugnt.

### Rätt att säga vad du tycker och att bli lyssnad på

Föräldrar och andra vuxna ska lyssna på dig. Du har rätt att säga vad du tycker och hur du vill ha det.

Allt det här kan du prata mer om i ett BRA-samtal!



---

# Barnets rättigheter är utgångspunkten och alltid med i samtalen.



# Maria Eriksson professor i socialt arbete

”Genom att barnen får hjälp att själva formulera sina behov och frågor kan de också få större möjligheter att faktiskt påverka vad som ska hända med dem. Samtidigt får de hjälp att formulera det de behöver i förhållande till barns rättigheter, vilket stärker deras position ytterligare.”

(Eriksson, Maria. Rapport till Barnhuset, 2014. Barns rätt som anhöriga, BRA: utvärderingen av ett utvecklingsarbete)

## Enskilda samtal med barnet

”Jag tycker det är bra för att... man, då pratar man inte med föräldern, och då håller man inte inne sina ord lika mycket, sedan när man pratar självständigt så pratar man mer, för man vet att man kan säga mer, det är lättare att se...När det är föräldern så är det de som pratar mest.”





# Pusselbit Lek & aktivitet

*Barn har rätt till lek, vila och fritid (Artikel 31).*

# Varför lek & aktivitet?

- Pusselbiten bidrar till att barn som upplevt våld får tillgång till en meningsfull fritid.
- Ge barn möjlighet att vara just barn och skapa en känsla av trygghet och normalitet för barn på skyddat boende.
- Genom Pusselbiten skapas positiva upplevelser i en annars svår vardag. Stärkt psykisk hälsa.



-” Det är bra om man kan få göra aktiviteter och pyssla på det skyddade boendet.”

Flicka 12 år


-”Det är kul när vi gör aktiviteter i grupp.”

Pojke 9 år

# Forts.

- Pusselbiten bidrar till att motverka passivitet och isolering och ger fler barn möjlighet till återhämtning genom lek- och pysselaktiviteter.
- Pusselbiten bidrar också till att fler barn får tillgång till trygga vuxna, positiva förebilder och värdefulla erfarenheter av positivt samspel där barnet får vara i fokus.





-”Jag var ensam på det skyddade boendet. Inga vänner där och inga vänner fick komma dit. Min syster hade kompis men inte jag. Tack och lov var jag ute och lekte på lekplatser och fick kompisar där. Men jag hade velat ta med vänner från lekplatsen hem, men det gick inte.”

Pojke 10 år

-” Det är bra att leka med vänner så man blir glad och glömmer det som har hänt.”

Flicka 10 år




# Varför volontär?

-”Lek är helande och en möjlighet att skapa en trygg och fin relation mellan barn och vuxen. I trygg lek med trygga vuxna kan barnet, om hen vill, prova sig fram och leka även det som känns läskigt.

Det är en härlig utmaning att få vara lyhörd och följsam och låta barnet styra leken så långt det är möjligt. Att leka, drömma, skapa och både få skratta och vara allvarlig är livsnödvändigt, både för oss som barn och som vuxen. Att få dela det med barn i utsatta situationer är stort.”

Volontär



-”Verksamheten har varit så bra, den har stärkt mammorna att komma ut i samhället med sina barn. Att de sedan har vågat åka till exempelvis biblioteket själva med sin barn.”

Boendepersonal

-”Det har varit så fint att se att barnen har fått testa på nya aktiviteter som har stärkt dem och framförallt att de har haft så roligt, de har alltid varit så glada när de kommit hem.”

Boendepersonal



- "Pusselbiten har varit så viktig för vår familj. Innan vi var med i Pusselbiten så kunde inte mina barn leka med de andra barnen som också bodde på samma skyddade boende. De hälsade inte ens på varandra. Så det var väldigt ensamt för barnen på boendet. Men efter en gång i Pusselbiten så fann barnen varandra och klickade verkligen. Så nu leker de varje dag på boendet och har blivit sååå bra vänner. Detta är tack vare Pusselbiten!!"

Mamma





# Vad händer nu inom projektet?

- Utvärderas av Barnafrid som kommer att generera i en slutrapport som tillsammans med arbetsmodellen kommer finnas tillgänglig via Barnafrid.
- Rädda Barnen kommer att bedriva en påverkanskampanj lokal, regional, nationell samt EU-nivå
- Metoder och modeller kommer att fortsätta finnas tillgängliga hos respektive partner som en del av deras pågående arbete för barn som utsätts för våld.
- Vill du veta mer kan du prenumerera på efter våldets nyhetsbrev

Digital slutkonferens den 15 december 2022



# Tack!

Följ projektet på [liu.se/forskning/barnafrid/euprojektet-avec](https://liu.se/forskning/barnafrid/euprojektet-avec)

## **Kontakt:**

Henrietta Lysén, Rädda Barnen: [henrietta.lysen@rb.se](mailto:henrietta.lysen@rb.se)

Åsa L Mattsson, Stiftelsen Allmänna Barnhuset:  
[asa.l.mattsson@allmannabarnhuset.se](mailto:asa.l.mattsson@allmannabarnhuset.se)



# Frågor?

## **Kontakt:**

Henrietta Lysén, Rädda Barnen: **[henrietta.lysen@rb.se](mailto:henrietta.lysen@rb.se)**

Åsa L Mattsson, Stiftelsen Allmänna Barnhuset:  
**[asa.l.mattsson@allmannabarnhuset.se](mailto:asa.l.mattsson@allmannabarnhuset.se)**